

Kompletterande information angående uppföljningen av forskarutbildning i nationalekonomi vid Södertörns högskola

Bedömaregruppen för uppföljningen av forskarutbildning i nationalekonomi har begärt in kompletterande information angående forskarutbildningen i nationalekonomi vid Södertörns högskola (SH) samt kompletterande information kring dokumentation/ställningstaganden för SH:s del gällande den överenskommelse som SH:s kontaktperson undertecknat för SH:s del.

Först besvaras de frågor som enbart gäller SH och därefter de frågor som även ställts till Linneuniversitet (LNU) och Örebro universitet (ORU). Bedömaregruppens frågor om kompletterande information listas nedan i fet stil följt av SH:s svar. En del av svaren är gemensamma för LNU, ORU och SH, dessa har formulerats gemensamt.

Ingående information om nivån (forskarutbildning/master) på samtliga obligatoriska kurser i nationalekonomi.

För att ingående beskriva nivån på samtliga obligatoriska kurser i nationalekonomi, varav det stora flertalet ges vid andra lärosäten inom SWEGPEC och alltså följer kursplaner fastställda vid dessa lärosäten, utgår vi från tre aspekter, nivå på kurserna, progression från avancerad nivå samt vilken litteratur som används på kursen.

1. Samtliga obligatoriska kurser i nationalekonomi är på forskarutbildningsnivå.
2. Det gör att det finns en progression från avancerad nivå (mastersnivå).
3. De kursböcker som används på de obligatoriska kurserna är standardböcker och stämmer väl överens med den litteratur som används på övriga lärosäten såväl i Sverige som internationellt. Utöver detta används även vetenskapliga artiklar.

Vi tolkar frågan så att vi inte i detalj förväntas beskriva innehållet i de obligatoriska kurserna, utan hänvisar till kursplanen för respektive obligatoriska kurs. Om så önskas kan vi förstås sammanställa denna information, jämte litteraturlista för respektive kurs.

Information om forskarstudenternas samläsning med masterstudenter gällande de obligatoriska kurserna i forskarutbildningsprogrammet i nationalekonomi vid SH

Samläsning med mastersstudenter förekommer inte på SH. Det förekommer heller inte på LiU, LNU och OrU. De till SWEGPEC associerade lärosätena ger inga kurser inom nätverket. På högskolan i Jönköping sker ingen samläsning på flera av kurserna undantaget Mathematics for Doctoral Economics I” and “Macroeconomics I. På dessa

två kurser har de forskarstuderande egna föreläsningar och följer en egen kursplan men har en del gemensamma lektioner med mastersstudenter. SWEGPEC:s styrgrupp verkar för kurser som erbjuds inom SWEGPEC i normalfallet inte samläses med mastersstudenter, vilket nämns i svaret på fråga 7 i tidigare inskickad bilaga ”Åtgärdsredovisning samtliga synpunkter om SWEGPEC 2019-04-02.”

Information om SH överenskommelse/avtal med SU om doktorandernas rätt att delta i SU forskarutbildningskurser

Stockholms universitet ger ett stort antal andraårskurser i nationalekonomi på forskarutbildningsnivå. Enligt korrespondens med Ann-Sofie Kolm, studierektor för forskarutbildningen, nationalekonomi vid Stockholms universitet (e-post till Mats Bergman 16 september 2019) är forskarstuderande vid SH ”varmt välkomna” att delta i dessa. Kurserna är kostnadsfria. Utöver detta erbjuds SH:s forskarstuderande att delta i andra aktiviteter såsom computational bootcamp, workshops, seminarier, minikurser, m.m. som anordnas vid institutionen för doktorander. Dessutom, kan SH doktorander, i mån av plats, delta i förstaårskurser vid SU.

1. Hur är den överenskommelse som kontaktpersonen undertecknat förankrad inom högskolan?

Överenskommelsen är diskuterad och förankrad i handledarkollegiet, på institutionen (inklusive prefekt), på fakulteten (inklusive dekan och prodekan) samt med prorektor och rektor. Åtgärderna och överenskommelsen har diskuterats frekvent på handledarkollegie-, och fakultetsstyrelsemöten under 2018 och 2019. De har även presenterats för rektor vid SH. Det senaste tillfället var vid rektorsföredragningen den 30 april 2019 när Mats Bergman och Johanna Palmberg som representanter för ämnet föredrog åtgärderna, inklusive överenskommelsen, för bl.a. rektor och prorektor. Rektor beslutade (2019-04-30) att fastställa det svar som SH:s skickade till UKÄ den 30 april 2019 (se beslut i bilaga). Det vill säga, överenskommelsen är väl förankrad på alla nivåer inom SH.

2. Vilka behörighetskrav ställer lärosätena på de forskarstuderande som deltar i SWEGPEC:s obligatoriska kurser i makro, mikro, ekonometri och statistik. Vem följer upp/ansvarar för att dessa behörighetskrav uppfylls?

Det behörighetskrav som ställs på de forskarstuderande som deltar i SWEGPEC:s obligatoriska kurser är att de är antagna till forskarutbildningen i nationalekonomi, vanligtvis vid ett lärosäte inom SWEGPEC, men det förekommer att forskarstuderande från andra lärosäten läser kurser inom SWEGPEC-nätverket, t.ex. från KTH. Behörighetskraven regleras i respektive lärosätes allmänna studieplan.

Enligt SH:s Allmänna studieplan för utbildning i nationalekonomi på forskarnivå (dnr: Dnr. 251-2.4.3-2019) gäller följande behörighetskrav:

2. Behörighet och förkunskapskrav

Behörig att antas till forskarutbildningen är den som uppfyller dels villkor för grundläggande behörighet, dels villkor för särskild behörighet. Vidare krävs att sökanden bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att klara utbildningen.

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

- avlagt en examen på avancerad nivå,
- fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
- på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

2.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet har den som har kunskaper motsvarande 90 högskolepoäng i nationalekonomi och som med godkänt resultat fullgjort examensarbete på avancerad nivå i nationalekonomi, eller som har förvärvat motsvarande kunskaper utomlands eller genom avlagd äldre examen. Om särskilda skäl föreligger kan fakultetsnämnden för enskild sökande medge undantag från villkor för särskild behörighet.

Övriga lärosäten med examensrätt inom SWEGPEC har liknande behörighetskrav.

Varje lärosäte har väl etablerade administrativa rutiner för att kontrollera att sökande till forskarutbildningen uppfyller behörighetskraven innan de antas. En aspekt som diskuteras i styrgruppen är vilka doktorander som faktiskt deltar på kurserna och då säkerställs att samtliga är antagna till forskarutbildningen. Detta är okomplicerat eftersom det är respektive studierektor, eller motsvarande, som är lärosätens representant i styrgruppen och dessa känner till vilka de forskarstuderande från det egna lärosätet är.

3. Hur motiverar LNU/SH/ORU att tre associerade lärosäten medverkar i SWEGPEC trots att de inte har examenstillstånd inom forskarutbildning i nationalekonomi. Ställer nätverket samma/enhetliga behörighetskrav på kursdeltagare från dessa lärosäten?

Dessa lärosäten är inte en del av överenskommelsen och har därför begränsat inflytande över SWEGPEC:s upplägg och verksamhet. Det finns två huvudsakliga skäl som motiverar att de medverkar i SWEGPEC. För det första finns en tradition vid flera lärosäten i Sverige att stödja lärosäten som strävar efter att få examenstillstånd. Exempelvis hade ORU ett samarbete med Uppsala universitet innan ORU fick examenstillstånd i nationalekonomi. Innan SH fick examenstillstånd i nationalekonomi fick de stöd av ORU. För det andra medför samarbetet med dessa lärosäten att antalet forskarstuderande på kurserna blir större vilket bidrar till att uppnå

en kritisk massa av forskarstuderande och därmed möjliggör högre kvalitet på kurserna.

Nätverket ställer samma behörighetskrav på kursdeltagare från de associerade lärosätena, se svar på fråga 2. Vanligtvis säkerställs behörighetskraven genom att kursdeltagarna är antagna till forskarutbildningen vid ett lärosäte som har examenstillstånd i nationalekonomi. Det kan också förekomma forskarstuderande i närliggande ämne på kurser om de har motsvarande grundläggande och särskild behörighet för att antas till forskarutbildningen i nationalekonomi.

4. Hur avser LNU/SH/ORU trygga och kvalitetssäkra ett långsiktigt utbud av obligatoriska forskarutbildningskurser i nationalekonomi i en situation där ett eller flera medverkande lärosäten enligt överenskommelsen äger rätt att frånträda samarbetet utan uppsägningstid och utan närmare angivelse av skäl härför?

SH ser nätverket som en nödvändighet för att kunna bedriva en forskarutbildning av hög kvalitet. Det finns således ett starkt incitament att vara kvar i nätverket. SH är positiva till och kommer att verka för att nätverket utvidgas och utvecklas ytterligare framöver.

Om ett lärosäte mot förmodan skulle säga upp överenskommelsen kan det obligatoriska kursutbudet ändå tryggas. Fem lärosäten ansvarar i dagsläget för det obligatoriska kursutbudet, vilket uppgår till 60 högskolepoäng. Om ett lärosäte säger upp samarbetet måste de fyra återstående lärosätena ansvara för 15 högskolepoäng vardera (om vi antar att de delar kurspoängen lika). Givet tillgänglig kapacitet och kompetens finns det goda förutsättningar att inom varje enskilt lärosäte klara detta.

Till sist ska nämnas att i samband med UKÄ:s utvärdering har SWEGPEC-samarbetet förbättrats och fördjupats avsevärt. Detta är något som nätverket bygger vidare på och det bidrar också till att trygga ett långsiktigt utbud av obligatoriska forskarutbildningskurser i nationalekonomi.

Kvalitetssäkring diskuteras i detalj i svaret på fråga 7.

5. Vad innebär det för LNU/SH/ORU att nätverket SWEGPEC enligt överenskommelsen framöver bör ta ett ansvar för om en obligatorisk kurs ska erbjudas eller inte inom nätverket?

Den viktigaste innebörden av överenskommelsen är att SWEGPEC får en tydligare samordnande roll och, vidare, att alla kurser som erbjuds inom SWEGPEC, oavsett på vilket lärosäte, genomgår en granskning av SWEGPEC:s styrgrupp utöver lärosätenas egen granskning. Det säkerställer att det erbjuds ett komplett utbud av obligatoriska kurser av hög kvalitet inom nätverket. Notera att SH inrättar sina egna kurser (vilket regleras i högskoleförordningen), men SWEGPEC avgör om de erbjuds inom nätverket.

Vad innebörden blir i detalj för SH beror på om det är en av SH:s egna kurser eller om det är en kurs som ges av ett annat lärosäte inom SWEGPEC.

För att en av SH:s egna kurser ska erbjudas inom SWEGPEC måste det finnas ett behov inom SWEGPEC och kursen måste leva upp till SWEGPEC:s kvalitetskrav. Detta bereds och klargörs i styrgruppen för SWEGPEC.

För en obligatorisk doktorandkurs som erbjuds inom SWEGPEC av ett annat lärosäte än SH tillkommer SH:s egen granskning av kursen innan SH:s doktorander kan delta. SH kvalitetssäkrar allmänt kurser på forskarnivå inom SWEGPEC dels genom medverkan i SWEGPEC:s rutiner för kvalitetssäkring, dels genom beredning i ämnets handledarkollegium av underlag såsom kursplaner, kursvärderingar och nätverksanalyser. Studierektor för forskarutbildningen på ISV (samhällsvetenskapliga institutionen, PESO) är den som godkänner tillgodoräkningen av kursen. Detta görs i samråd med huvudhandledaren.

6. Hur motiverar LNU/SH/ORU överenskommelsens stadganden att det inte finns ett behov av ett komplett utbud av valbara kurser? Är det enbart argumentet att doktoranderna läser dessa utanför nätverket nationellt eller internationellt? Hur säkerställs att samtliga vid SH:s registrerade doktorander har tillgång till adekvata valbara kurser.

Det är främst två skäl till att SWEGPEC inte erbjuder ett komplett utbud av valbara kurser inom nätverket. Det första är att det inte finns specialistkompetens på alla forskningsområden inom nätverket och i sådana fall är det lämpligt att de forskarstuderande istället läser kursen på ett lärosäte, nationellt eller internationellt, som har sådan specialistkompetens. Det andra skälet är att mobilitet anses vara mycket positivt och därför bör stimuleras. Detta gäller särskilt de valbara kurserna som ofta väljs utifrån avhandlingsområdet, vilket medför att doktoranden kan vistas i för avhandlingsämnet starka forskningsmiljöer och där få kontakt och utbyte med andra doktorander och seniora forskare med relevant kompetens.

Att samtliga registrerade doktorander vid SH har tillgång till adekvata valbara kurser säkerställs genom att doktoranderna uppmanas och tillåts välja kurser vid andra lärosäten. SH:s doktorander har läst valbara kurser vid lärosätena utanför SWEGPEC, nationellt eller internationellt. Dessa lärosäten tar som regel emot våra doktorander och kursavgifterna är vanligtvis relativt låga. Stockholms universitet erbjuder vidare sina andraårskurser för doktorander inom SWEGPEC utan kostnad. Resor och kursavgifter har SH finansierat via interna medel. Vidare medger högskolan omkostnader för doktorander, vilka bland annat kan täcka kostnader för att läsa kurser vid andra lärosäten.

Det har inte inträffat på SH att en doktorand inte kunnat uppfylla kurskraven i den allmänna studieplanen på grund av ett bristande utbud av valbara kurser.

7.

a) Det hänvisas i överenskommelsen till möten som ska kvalitetssäkra kursutbudet, men lite information ges om innehållet av denna kvalitetssäkring.

SH:s egna rutiner för kvalitetssäkring har utförligt beskrivits i den självvärdering ämnet skickade till UKÄ 13 mars 2017.

Kvalitetssäkring av kurserna inom SWEGPEC sker enligt följande procedur: (som även återfinns som inskickad bilaga "Kvalitetssäkring av kurser på forskarnivå inom SWEGPEC" till den inskickade åtgärdsredovisningen) återfinns här:

Kvalitetssäkring av kurser på forskarnivå inom SWEGPEC

Kvalitetssäkring inom SWEGPEC

Mål: Att det inom SWEGPEC erbjuds relevanta kurser av hög kvalitet som bidrar till att säkerställa att examensmålen uppfylls.

Inrättande av nya kurser

En förutsättning för att en kurs ska kunna erbjudas inom SWEGPEC-nätverket är att det finns en kursplan som är fastställd av ett av lärosätena inom nätverket. Kursplanen ska innehålla kursens innehåll, syfte, lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsform. Kursplanen ska ge en potentiell doktorand förståelse för vad kursen syftar till och vilka färdigheter deltagarna förväntas erhålla. Lärandemålen ska ange vilka kunskaper, färdigheter, värderingsförmåga och förhållningssätt som doktoranden ska ha erhållit efter genomgången kurs.

Innan en kurs kan erbjudas inom SWEGPEC ska styrgruppen:

- klargöra behovet av kursen inom SWEGPEC.
- granska kursplanen och godkänna att kursen erbjuds inom SWEGPEC.

Kursvärdering och analys av forskarutbildningskurser

Samtliga forskarutbildningskurser som erbjuds inom SWEGPEC ska utvärderas efter avslutad kurs. Mall för kursvärdering finns tillgänglig på SWEGPEC:s hemsida. Kursvärderingarna sammanställs och resultatet levereras till ansvarig lärare och ordförande i styrgruppen. Ordföranden i styrgruppen vidarebefordrar kursvärderingarna till övriga ledamöter i styrgruppen. Styrgruppen granskar kursvärderingen och återkopplar sedan till kursansvarig med eventuella synpunkter och förbättringsförslag. Kursvärderingarna görs även tillgängliga för kursdeltagarna och nya sökanden till kursen.

Kursinformation

Syftet med kursinformation är att ge information om kursens innehåll och upplägg till styrgruppen, handledare, forskarstuderande inom nätverket. Kursansvarig får också möjlighet att få feedback på kursen. Informationen sker i samband med den årliga gemensamma workshopen inom nätverket. Information ska ges när en ny kurs erbjuds inom SWEGPEC och därefter regelbundet.

Övrigt

- Obligatoriska kurser erbjuds inom nätverket i normalfallet om det finns en kritisk massa av forskarstudenter. I praktiken betyder det minst ca 5 studenter.
- Styrgruppen verkar för att det inom SWEGPEC långsiktigt erbjuds relevanta valbara (andraårs) kurser.
- Obligatoriska kurser erbjuds i matematik, mikroekonomi, ekonometri och makroekonomi och omfattningen summerar till 60 högskolepoäng.
- Information om vilka kurser som erbjuds ges till doktorander och handledare via SWEGPEC:s hemsida och vid den årliga workshopen.
- På SWEGPEC´s årliga workshop sker en nätverksutvärdering.

*** Slut på : Kvalitetssäkring av kurser på forskarnivå inom SWEGPEC ***

b) Vad innebär det för LNU/SH/ORU att varje lärosäte i efterhand gör en egen bedömning av kvaliteten? Finns det en risk att en doktorand följer en kurs inom nätverket som sedan inte godkänns av hemmauniversitetet?

Enligt högskoleförordningen är det lärosätet som antagit en doktorand ytterst ansvarig för den forskarstuderande och tillgodoräkning av kurspoäng.

Risken för att en doktorand följer en kurs som erbjuds inom SWEGPEC-nätverket och som sedan inte godkänns av lärosätet där doktoranden antagits bedöms som låg. Flera mekanismer inom kvalitetssäkringssystemet bör förhindra detta. För det första granskas kvaliteten enligt lärosätets egna rutiner innan en kurs *inrättas* av lärosätet. Därefter granskas kvaliteten av SWEGPEC:s styrgrupp innan kursen *erbjuds* inom nätverket (se Kvalitetssäkring av kurser på forskarnivå inom SWEGPEC). För det tredje bereds kursplan mm (se ovan) även i SH:s handledarkollegium i nationalekonomi.

Vidare gäller att kurserna ges av lärosäten som har examensrätt. Därtill, inte minst viktigt, är kursernas kvalitet beroende av lärarnas kompetens. Kurserna ges i allmänhet av docenter och professorer med lång undervisningserfarenhet och som regelbundet publicerar i välrenommerade vetenskapliga tidskrifter. Slutligen diskuterar varje enskild doktorand med handledare (och eventuellt ytterligare forskare vid behov) doktorandens kurser inklusive deras lämplighet med avseende på avhandlingsområdet och kvalitet *innan* doktoranden påbörjar en kurs. Vid SH har det aldrig inträffat att en doktorand som blivit godkänd på en kurs inom SWEGPEC, inte kunnat tillgodoräkna sig den.